

אֲזַדְעִזְעֵ, תִּלְתַּת מְאָה וְתִשְׁעִין רְקִיעִין, וּבְטִשׁ בְּהוּ,
וּבְכָה עַל חֶרְבֵן בֵּי מִקְדָּשָׁא, וְאוֹרִיד תִּרְיִן דְּמַעִין
לְגוּ יַמָּא רַבָּא, וְאַדְכַּר לְבְנוּהֵי מִגּוּ בְכִיָּה.

בְּגִין דְּלִתְלַת סְטָרִין אֲתַפְּלַג לִילִיָּא, בְּתַרִּיסַר
שַׁעֲתֵי דַחֲזוּ רְשִׁימִין בֵּיהּ, וְאִי אֲתוּסְפִין
שַׁעֲתֵי בְּלִילִיָּא, אֵינֻן שַׁעֲתֵי דְּמִתוּסְפָּאן, דִּימְמָא
אֵינֻן, וְלֹא אֲתַחֲשִׁיבוּ מִלִּילִיָּא, בַּר תַּרִּיסַר דְּאֵינֻן
דִּילְהָ. וְאֵינֻן תַּרִּיסַר, אֲתַפְּלַגוּ לִתְלַת סְטָרִין, וְתִלְתַּת
מִשְׁרִיִּין דְּמִלְּאָכִין קְדִישִׁין, אֲתַפְּלַגוּ (ס"א אֲתַמְנוּן) בְּאֵינֻן
תִּלְתַּת סְטָרִין.

מִשְׁרִיָּא קְדָמָא, אֲתַמְנָא בְּאַרְבַּעָה שַׁעֲתֵי
קְמִיָּתָא, דְּשִׁירוּתָא דְּלִילִיָּא, לְשַׁבְחָא
לְמַאֲרִיהוֹן, וּמָה קְאָמְרִי. (תהלים כד) לֵי' הָאָרֶץ וּמִלְּאָה
וְגו', כִּי הוּא עַל יָמִים יִסְדָּה וְגו', מִי יַעֲלָה בְּהַר

לשון הקודש

וְאוֹתָן שְׁתַּיִם עֲשָׂרָה נְחֻלְקוֹת לְשִׁלְשָׁה
צְדָדִים, וּשְׁלֹשָׁה מַחְנוֹת שֶׁל מִלְּאָכִים
קְדוּשִׁים נְחֻלְקוּ (הַתְּמַנָּה) בְּאוֹתָם שְׁלֹשָׁה
צְדָדִים.

מַחְנֵה רֵאשׁוֹן מְמַנָּה בְּאַרְבַּע שַׁעוֹת
רֵאשׁוֹנוֹת שֶׁל רֵאשִׁית הַלֵּילָה לְשַׁבַּח אֶת
אֲדוֹנָם. וּמָה הֵם אוֹמְרִים? (תהלים כד) לֵה'
הָאָרֶץ וּמִלְּאָה וְגו', כִּי הוּא עַל יָמִים
יִסְדָּה וְגו', מִי יַעֲלָה בְּהַר ה' וְגו', נְקִי

בְּרוּךְ הוּא שְׁלֹשׁ מְאוֹת וְתִשְׁעִים רְקִיעִים
וְהִכָּה בָהֶם, וּבְכָה עַל חֶרְבֵן בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ, וְהוֹרִיד שְׁתֵּי דְּמַעוֹת לְתוֹךְ הַיָּם
הַגָּדוֹל וְנוֹכַר בְּבָנָיו מִתּוֹךְ בְּכִיָּה.

מִשׁוּם שֶׁהַלֵּילָה נְחֻלַּק לְשִׁלְשָׁה צְדָדִים
בְּשְׁתַּיִם עֲשָׂרָה שַׁעוֹת שֶׁהֵיוּ רְשׁוּמִים בּוֹ,
וְאֵם נּוֹסְפוֹת שַׁעוֹת הַלֵּילָה, אוֹתָן שַׁעוֹת
שֶׁנּוֹסְפוּ הֵן שֶׁל הַיּוֹם, וְלֹא נְחֻשְׁבוֹת
מִהַלֵּילָה, פָּרַט לְשְׁתַּיִם עֲשָׂרָה שֶׁהֵן שְׁלוֹ.

יְיָ וַיְגֹוֹ, נִקְי כַפִּים וּבַר לֵבָב וַיְגֹוֹ. מָאֵי טַעְמָא דָּא.
 בְּגִין דְּכַד לַיְלִיא פְּרִישׁ גַּדְפוּי עַל עֲלָמָא, בְּדִין, כָּל
 בְּנֵי עֲלָמָא טַעְמִין טַעְמָא דְּמוֹתָא, וְנִפְקֵי נִשְׁמַתֵּיהוּ
 לְסַלְקָא לְעֵילָא, וְאֵינוּן מְלָאכִין קַיִמִין וְקָא אֲמַרֵי,
 מִי יַעֲלָה בְּהַר יְיָ. הַר יְיָ, דָּא הַר הַפִּיִת. מְקוּם
 קַדְשׁוֹ, דָּא עֲזַרְת יִשְׂרָאֵל. בְּגִינוּנָא דְּלַעֲיִלָא, הָכִי
 נָמִי לְתַתָּא.

בְּגִין דְּבְכָל רְקִיעָא וּרְקִיעָא, כַּמָּה מְמַנָּן, וּכְמָה
 סְרַכִּין קַיִמִין תַּמָּן. וְכַד נִשְׁמַתִּין נִפְקִין,
 בְּעָאן לְסַלְקָא לְעֵילָא, וְאֵי לָא זְכִיין אֵינוּן דְּחִיין
 לוֹן לְבַר, וְאֵזְלִין וְשָׂאטִין בְּעֲלָמָא, וְנִטְלִין לוֹן
 כַּמָּה חֲבִילֵי טְהוּרִין, וְאֵזְדַּעִין לוֹן מְלִין בְּדִיבּוֹן,
 וְלִזְמַנִּין מְלִין דְּקִשׁוּט, כַּמָּה דְּאֵתִי לְזַמַּן קָרִיב,
 כַּמָּה דְּאוּקְמוּהָ.

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

וּכְמָה שְׂרִים עוֹמְדִים שָׁם, וּכְשֶׁהֲנִשְׁמוֹת
 יוֹצְאוֹת, רוּצוֹת לְעֵלוֹת לְמַעְלָה, וְאִם אֵינָן
 זוֹכוֹת דוּחִים אוֹתָן הַחוּצָה, וְהוֹלְכוֹת
 וּמְשׁוֹטְמוֹת בְּעוֹלָם, וְלוֹקְחִים אוֹתָן כַּמָּה
 קְבוּצוֹת שֶׁל רוּחוֹת וּמוֹדִיעִים לָהֶם
 דְּבָרִים כּוֹזְבִים, וְלַפְעָמִים דְּבָרֵי אֶמֶת
 כַּמָּה שְׁעֵתִיד לְבֹא בְּזַמַּן הַקָּרוֹב, כְּמוֹ
 שֶׁבְּאַרְוֶה.

כַּפִּים וּבַר לֵבָב וַיְגֹוֹ. מָה הַטַּעַם שֶׁל זֶה?
 מִשּׁוּם שֶׁכַּאֲשֶׁר הִלְיָה פּוֹרֵשׁ כְּנִפְיוֹ עַל
 הָעוֹלָם, אִז כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם טוֹעְמִים טַעַם
 הַמּוֹת וַיּוֹצֵאת נִשְׁמַתָּם לְעֵלוֹת לְמַעְלָה,
 וְאוֹתָם מְלָאכִים עוֹמְדִים וְאֹמְרִים, מִי
 יַעֲלָה בְּהַר ה'. הַר ה' - זֶה הַר הַפִּיִת.
 מְקוּם קַדְשׁוֹ - זֶה עֲזַרְת יִשְׂרָאֵל. כְּמוֹ
 שֶׁלְּמַעְלָה, כִּדְּגַם לְמַטָּה.
 מִשּׁוּם שֶׁבְּכָל רְקִיעַ וּרְקִיעַ כַּמָּה מְמַנִּים

וְאִינּוֹן נִשְׁמָתוֹן דְּצַדִּיקֵי יָא, אֲזֵלִין וְשֹׁאֲמָן לְעֵילָא,
 וּפְתַחֲוִין לֹזֶן פְּתַחֲוִין, וְסִלְקִין לֹזֶן לְגֹו הַהוּא
 אֶתְר דְּאֶקְרִי הַר יִי, כְּגִוּוֹנָא דְרֹזָא דְהַר הַבַּיִת
 לְתַתָּא. וּמִתַּמָּן עָאֲלִין לְגֹו הַהוּא אֶתְר דְּאֶקְרִי מְקוּם
 קְדָשׁוֹ. דְּתַמָּן אֶתְחַזִּיין כָּל נִשְׁמָתִין לְקַמֵּי מְאֲרִיהוֹן.
 כְּגִוּוֹנָא דָּא הַהוּא אֶתְר, דְּאֶתְחַזִּין יִשְׂרָאֵל קַמֵּי
 קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶתְר דְּאֶקְרִי עֲזֵרַת יִשְׂרָאֵל.
 בְּשַׁעְתָּא דְּנִשְׁמָתִין קַיְמִין תַּמָּן, כְּדִין חֲדוּה
 דְּמְאֲרִיהוֹן, לְאֶתְתַקְנָא בְּהוּ אֶתְר, דְּאֶקְרִי קְדָשׁ
 הַקְדָּשִׁים. וְתַמָּן רְשִׁימִין כָּל עוֹבְדֵיהוֹן וְזַכּוֹן דְּלַהוֹן.
 מִשְׂרֵי יָא תַנִּינָא, אֶתְמַנָּא בְּאַרְבַּע שַׁעְתֵּי אַחַרְנִין,
 וְלֹא אֶמְרִי שִׁירְתָּא, כִּר תִּירִי שַׁעְתֵּי,
 עַד דְּאֶתְפְּלַג לִילֵיָא, וְעָאֵל קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 כְּנִתְתָּא דְּעַדָּן.

 לשון הקודש

בשעה שהנשמות עומדות שם, אזי
 שמחת רבונם היא, לתקן בהם המקום
 שנקרא קדש הקדשים, ושם רושמים
 את כל מעשיהם וזכויותיהם.

מחנה שני מונה בארבע שעות
 אחרות, ואינם אומרים שירה, פרט
 לשעתיים, עד שגחלק הלילה ונגבם
 הקדוש ברוך הוא לגן עדן.

ואזתן נשמות הצדיקים הולכות
 ומשוטטות למעלה, ופותחים להם
 פתחים, ומעלים אותן לתוך אותו מקום
 שנקרא הר ה', כמו הסוד של הר הבית
 למטה, ומשם נכנסים לתוך אותו מקום
 שנקרא מקום קדשו, ששם נראות כל
 הנשמות לפני אדונם. כמו בן אותו
 מקום שנראו ישראל לפני הקדוש ברוך
 הוא, המקום שנקרא עזרת ישראל.

וְאֵלֶיךָ אֵינֹן אֲבִלִי צִיּוֹן, וְאֵינֹן דְּבָכּוּ עַל חֶרֶבֶן בֵּי
 מִקְדָּשָׁא. וּבְשִׁירוֹתָא דְאַרְבַּע שְׁעֵתֵי
 אֲמַצְעֵיךָ, פִּתְחֵי וְאִמְרֵי, (תהלים קלז) עַל גְּהָרוֹת בָּבֶל שָׁם
 יִשְׁבְּנוּ גַם בְּכִינוּ וְגו', וְאֵלֶיךָ אֵינֹן דְּבָכּוּ עַל גְּהָרוֹת
 בָּבֶל, עִמְהוֹן דִּישְׂרָאֵל, (דף קצ"ו ע"א) מִמְּשֻׁמַּע דְּכִתִּיב גַם
 בְּכִינוּ. וּמִנְלָן דְּבָכּוּ תַמָּן. דְּכִתִּיב, (ישעיה לג) הֵן אֲרֵאֲלֶם
 צְעִקוּ חוּצָה. מֵהוּ חוּצָה. דָּא בָּבֶל, בְּגִין דְּכָלְהוּ
 אוֹזְפוּהָ לְשִׁכְיָנָה עַד בָּבֶל. וְתַמָּן בָּכוּ עִמְהוֹן
 דִּישְׂרָאֵל. וְעַל דָּא פִּתְחֵי בְּהַאי, וּמִסִּימֵי זְכוֹר יִי
 לְבַנֵי אָדוּם וְגו'.

בְּדִין אַתְעָר קְדָשָׁא בְּרִידָא הוּא בְּדִרְגוּי, וּבְטַש
 בְּרִקִיעֵין בְּדֵאמְרוּן, וְאִזְדַּעְזְעוּ תִרְיִסְר אֲלֵפֵי
 עֲלָמִין, וְגַעֵי וּבְכֵי, דְּכִתִּיב, (ירמיה כה) יִי מִמָּרוֹם יִשְׁאֵג
 וּמִמְעוֹן קְדָשׁוֹ יִתֵּן קוֹלוֹ שְׁאֵג יִשְׁאֵג עַל גְּוָהוּ,

לשון הקודש

בָּבֶל, מִשׁוֹם שְׂפָלָם לֵוּוּ אֶת הַשְּׂכִינָה עַד
 בָּבֶל, וְשָׁם הֵם בָּכוּ עִם יִשְׂרָאֵל. וְעַל זֶה
 פּוֹתְחִים בְּזוּהָ, וּמִסִּימֵי: זְכוֹר ה' לְבַנֵי
 אָדוּם וְגו'.

וְאִזּוּ מִתְעוֹרְרֵי הַקְּדוּשָׁא בְּרוּךְ הוּא
 בְּמַעֲלוֹתָיו וּמִכְּהָ בְּרִקִיעִים, כְּמוֹ
 שְׂאֲמַרְנוּ, וּמִזְדַּעְזְעִים שְׁנַיִם עֶשֶׂר אֲלֵפֵי
 עוֹלָמוֹת וְגוֹעִים וּבּוֹכִים, שְׂכָתוֹב (ירמיה כה)

וְאֵלֶיךָ הֵם אֲבִלִי צִיּוֹן וְאוֹתָם שְׂבוּכִים עַל
 חֶרֶבֶן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וּבִתְחִלַּת אַרְבַּע
 הַשְּׁעוֹת הָאֲמַצְעִיּוֹת פּוֹתְחִים וְאִמְרִים,
 (תהלים קלז) עַל גְּהָרוֹת בָּבֶל שָׁם יִשְׁבְּנוּ גַם
 בְּכִינוּ וְגו', וְאֵלֶיךָ הֵם שְׂבוּכִים עַל גְּהָרוֹת
 בָּבֶל עִם יִשְׂרָאֵל, מִמְּשֻׁמַּע שְׂכָתוֹב גַם
 בְּכִינוּ. וּמִנְלָן לָנוּ שְׂבוּכִים שָׁם? שְׂכָתוֹב
 הֵן אֲרֵאֲלֶם צְעִקוּ חוּצָה. מֵהוּ זֶה חוּצָה? זֶה

וְאֵדְבַר לֹון לְיִשְׂרָאֵל, וְאַחִית תִּרְיִן דְּמַעֲיִן לְגֹו יִמָּא
 רַבָּא. וּבְדִין אֶתְעַר שְׁלֵהוּבִיתָא חַד דְּבַסְטַר צְפוֹן,
 וּבְטַש רוּחָא חַד דְּבַסְטַר צְפוֹן בְּתֵהוּא שְׁלֵהוּבִיתָא,
 וְאַזְלָא וְשִׂאמָא בְּעֵלְמָא, וְתֵהִיא שַׁעְתָּא אֶתְפְּלַג
 לִילְיָא, וְשְׁלֵהוּבִיתָא אֶזְלָא וּבְטַש בְּגִדְפוּי דְּתִרְנַגּוּלָא,
 וְקִאֲרִי, בְּדִין קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל בְּגִנְתָּא דְּעֵדָן.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִית לִיה נְיִחָא עַד דְּעָאל
 לְגִנְתָּא דְּעֵדָן לְאַשְׁתַּעְשַׁעָא בְּנִשְׁמַתְהוֹן
 דְּצַדִּיקֵיָא. וְסִימָן (אסתר ז) כִּי נִמְכַּרְנוּ אֲנִי וְעַמִּי וְגו' .
 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מִי הוּא זֶה וְגו' , וְהַמֶּלֶךְ קָם בְּחֻמְתּוֹ
 מִמִּשְׁתֵּה הַיַּיִן אֶל גִּנַּת הַבֵּיתָן וְגו' .

בְּשַׁעְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל בְּגִנְתָּא דְּעֵדָן,
 בְּדִין כָּל אֵינוֹן אֵילָנִין דְּגִנְתָּא, וְכָל אֵינוֹן
 נִשְׁמַתִּין דְּצַדִּיקֵיָא, פִּתְחִי וְאִמְרִי, (תהלים כד) שִׁאוּ

 לִשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

נִכְנָס לְגִן עֵדָן.
 וְלְקוּדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵין מְנוּחָה עַד
 שְׁנִכְנָס לְגִן עֵדָן לְהַשְׁתַּעְשַׁע עִם נִשְׁמֹת
 הַצַּדִּיקִים. וְהַסִּימָן - כִּי נִמְכַּרְנוּ אֲנִי וְעַמִּי
 וְגו' . (אסתר ז) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מִי הוּא זֶה וְגו' ,
 וְהַמֶּלֶךְ קָם בְּחֻמְתּוֹ מִמִּשְׁתֵּה הַיַּיִן אֶל
 גִּנַּת הַבֵּיתָן וְגו' .

בְּשַׁעְתָּא שְׁנִכְנָס הַקּוּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא לְגִן
 עֵדָן, אִז כָּל אוֹתָם עֲצֵי הַגֵּן וְכָל אוֹתָן

ה' מִכְרוּם יִשְׁאָג וּמִמַּעוֹן קִדְשׁוֹ יִתֵּן קוּלוֹ
 שִׁאוּג יִשְׁאָג עַל גֹּוהוּ. וְנִזְכָּר בְּיִשְׂרָאֵל,
 וּמִוִּרִיד שְׁתֵּי דְמַעוֹת לְתוֹךְ הַיָּם הַגָּדוֹל,
 וְאִז מִתְעוֹרְרַת שְׁלֵהֲבַת אַחַת שְׁבַצַּד
 צְפוֹן, וּמִכָּה רוּחַ אַחַד שְׁבַצַּד צְפוֹן
 בְּאוֹתָהּ הַשְּׁלֵהֲבַת, וְהוּלֵךְ וּמִשׁוּמַט
 בְּעוֹלָם. וּבְאוֹתָהּ שַׁעָה נִחְלַק הַלִּילָה,
 וְהַשְּׁלֵהֲבַת הוּלְכַת וּמִכָּה בְּכַנְפֵי
 הַתִּרְנַגּוּל וְקוּרָא, אִז הַקּוּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא

שְׁעָרִים רְאִישֵׁיכֶם וְגו'. מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד וְגו'. שְׂאוּ
 שְׁעָרִים רְאִישֵׁיכֶם וְגו'. וּבִשְׁעָתָא דְנִשְׁמַתְהוֹן
 דְּצַדִּיקֵי דִי בְּאַרְעָא אֶהְדְּרוּ לְגוֹפֵייהוּ, כְּדִין
 אֶתְקִיפוּ בְּהוּ כָּל אֵינּוֹן מְלֹאכִין, וְאִמְרִי (תהלים קלד) הִנֵּה
 בָּרְכוּ אֶת יי' כָּל עַבְדֵי יי'. וְאוֹלִיפְנָא דְדָא מִשְׁרֵיִיא
 תְּלִיתָאָה קָא אִמְרִי דָא, בְּאַרְבַּע שַׁעֲתֵי בְּתַרְיִיתָא.

וְקָאִמְרִי שִׁירְתָּא, עַד דְּסָלִיק נְהוּרָא דְצַפְרָא,
 דְּכְדִין מְשַׁבְּחִין לְמַרְיָהוֹן כָּל אֵינּוֹן
 כְּכַבֵּיִא וּמְזִילֵי, וְכָל אֵינּוֹן מְלֹאכִין עַלְאִין, דִּי
 שְׁלִטְנֵיהוֹן בִּימְמָא, כְּלִהוּ מְשַׁבְּחִין לְמַאֲרִיָּהוֹן, וְאִמְרִי
 שִׁירְתָּא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (איוב לח) בָּרֶן יַחַד כְּכַבֵּי
 בְּקָר וַיִּרְיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.

בְּשַׁעֲתָא דְשִׁמְשָׁא נָפִיק, בִּימְמָא, יִשְׂרָאֵל נָטְלֵי
 שִׁירְתָּא לְתַתָּא, וְשִׁמְשָׁא לְעֵילָא.

לשון הקודש

וְאִמְרִים שִׁירָה עַד שְׁעוּלָה אֹר הַבְּקָר,
 וְאִזּוּ מְשַׁבְּחִים אֶת אֲדוֹנָם כָּל אוֹתָם
 כּוֹכְבִים וּמְזוֹלוֹת, וְכָל אוֹתָם הַמְּלֹאכִים
 הַעֲלִיּוֹנִים שְׁשִׁלְטוֹנָם בַּיּוֹם, כָּלָם
 מְשַׁבְּחִים אֶת אֲדוֹנָם וְאִמְרִים שִׁירָה. זֶהוּ
 שְׁכֵתוֹב (איוב לח) בָּרֶן יַחַד כְּכַבֵּי בְּקָר
 וַיִּרְיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.

בְּשַׁעֲתָא שְׁיֻצְאָת הַשֶּׁמֶשׁ בַּיּוֹם, יִשְׂרָאֵל
 נוֹטְלִים שִׁירָה לְמַסָּה, וְהַשֶּׁמֶשׁ לְמַעְלָה,

נִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים פּוֹתְחִים וְאִמְרִים,
 (תהלים מד) שְׂאוּ שְׁעָרִים רְאִישֵׁיכֶם וְגו'. מִי
 זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד וְגו'. שְׂאוּ שְׁעָרִים
 רְאִישֵׁיכֶם גּו'. וּבִשְׁעָה שֶׁנִּשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים
 שְׁבָאֲרִץ חוֹזְרוֹת לְגוֹפָן, אִזּוּ מְחֻזְקִים בָּהֶם
 כָּל אוֹתָם מְלֹאכִים, וְאִמְרִים (שם קלד) הִנֵּה
 בָּרְכוּ אֶת ה' כָּל עַבְדֵי ה'. וְלִמְדֵנוּ שֶׁזֶה
 הַמַּחְנָה הַשְּׁלִישִׁי שְׂאוֹמֵר אֶת זֶה בְּאַרְבַּע
 הַשָּׁעוֹת הָאֲחֵרוֹנוֹת.

דְּכַתִּיב, (תהלים עב) יִירָאוּךָ עִם שָׁמֶשׁ. בְּשַׁעֲתָא דְנָטִיל
 שְׁמֵשׁא בְּגִלְגָּלוּי, פִּתַח קַל נְעִימוּתָא, וְאָמַר שִׁירְתָּא.
 וַיִּמְאֵי שִׁירְתָּא קְאָמְרִי. (תהלים קה) הוֹדוּ לַיהוָה לֵי יְיָ קְרָאוּ
 בְּשִׁמּוֹ וְגו'. (תהלים קה) שִׁירוּ לוֹ זַמְרוּ לוֹ וְגו'. וַיִּשְׁרָאֵל
 מְשִׁבְחָן לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּימְמָא, עִם שְׁמֵשׁא.
 הָדָא הוּא דְכַתִּיב יִירָאוּךָ עִם שָׁמֶשׁ, וְאָפַּף עַל גַּב
 דְּהָא אוֹקִימָנָא לְהָאֵי קְרָא, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 אֲלֵמָּלָא דְבִנֵי עֲלָמָא אֲטִימִין לְבָא וְסְתִימִין עֵינִין
 לָא יִכְלִין לְמִיָּקָם מְקַל נְעִימוּתָא דְגִלְגָּלָא דְשְׁמֵשׁא,
 כִּד נָטִיל (וַנְּבִיק) וּמְשִׁבַח קָמֵי קְדֻשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אֲדַהְכִי דְאֲתַעְסְקוּ בְּאוֹרֵייתָא, נָהַר יִמְמָא. קָמוּ
 וְאָתוּ לְקָמִיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, בֵּינֵן דְּהָכָא
 לֵון, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר בְּרִי, אַנְתָּ וְחַבְרֵיָא
 אֲסְתִימוּ גְרַמֵּיכוּ אֵלִין תְּלַת יוֹמִין, דְּלֵא תַפְקוּן לְבַר

לשון הקודש

אֲטוּמֵי לֵב וְסְתוּמֵי עֵינִים, לֵא יִכְלִים
 לְעַמְד מְקוּל הַנְּעִימָה שֶׁל גִּלְגָּל הַשֶּׁמֶשׁ
 בְּשִׁנּוּסַע (ויצא) וּמְשִׁבַח לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא.

בִּינְתִים שֶׁהַתַּעֲסָקוּ בַתּוֹרָה, הָאִיר הַיּוֹם.
 קָמוּ וְהִלְכוּ לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן. בֵּינֵן שְׂרָאָה
 אוֹתָם, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר בְּנֵי,
 אַתְּהוּ וְהַחֲבֵרִים, הִסְתִּירוּ עֲצָמְכֶם שְׁלֹשֶׁת
 הַיָּמִים הַלָּלוּ שְׁלֵא תַעֲזוּ הַחוּצָה, כִּי

שְׁכַתוֹב יִירָאוּךָ עִם שָׁמֶשׁ. בְּשַׁעֲתָא שְׁנוּסַע
 הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִלְגָּלוּי, פּוֹתַח בְּקוּל נְעִימָה
 וְאָמַר שִׁירָה. וְאִיזוּ שִׁירָה אוֹמְרִים? (תהלים
 קד) הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְּשִׁמּוֹ וְגו'. (שם) שִׁירוּ
 לוֹ זַמְרוּ לוֹ וְגו'. וַיִּשְׁרָאֵל מְשִׁבְחִים אֶת
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בַיּוֹם עִם הַשֶּׁמֶשׁ. זֶהוּ
 שְׁכַתוֹב (שם עב) יִירָאוּךָ עִם שָׁמֶשׁ. וְאָפַּף עַל
 גַּב שְׁהָרֵי בְּאַרְנוֹ אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה, אָמַר
 רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲלֵמָּלָא שְׁבִנֵי הַעוֹלָם הֵם

בְּגִין דְּמִלְאָךְ הַמְּוֵת אֲשֶׁתִּכַּח בְּמִתָּא, וְאִית לִיה רִשׁוּ
 לְחַבְלָא, וּבִיּוֹן דְּאֲתִייהִיב לִיה רִשׁוּ לְחַבְלָא, וְכִיל
 לְחַבְלָא, לְכָל מָאן דְּאֲתַחֲזִי קַמִּיה.

וְתוּ דְּבַר נָשׁ דְּאֲתַחֲזִי קַמִּיה, סָלִיק וְאַסְטִי עָלֵיה,
 וְאַדְכַּר חוּבוֹי, וּבְעֵי דִינָא מִקַּמִּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְלֹא אֲתַעְדִּי מִתַּמָּן, עַד דְּאֲתַדָּן הֵהוּא בַּר נָשׁ,
 וְאֲתִייהִיב לִיה רִשׁוּ וְקָטִיל לִיה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָאֱלֹהִים, רוּפָא דְעֵלְמָא, לָא
 מוֹתוּ, עַד לָא מָטָא זְמַנֵּיהוּ, בַּר דְּלֹא יַדְעֵי
 לְאַסְתַּמְרָא גְרַמֵּיהוּ, דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּמוֹתָא אִפְקִי
 לִיה מִבֵּיתֵיה לְבִי קַבְרִי, מִלְּאָךְ הַמְּוֵת אֲשֶׁתִּכַּח בֵּינֵי
 נָשִׁי, אֲמַאי בֵּינֵי נָשִׁי. דְּהָכִי הוּא אוֹרְחֵי, מִיּוֹמָא
 דְּפִתִּי לְחֻתָּה, וּבְגִינָה גְרִים מוֹתָא לְכָל עֵלְמָא. וְעַל
 דָּא (כד) קָטִיל בַּר נָשׁ, וְגוֹבְרִי אֲשֶׁתִּכַּחוּ עִם מוֹתָא,
 עָאֵל בֵּינֵי נָשִׁי בְּאַרְחָא.

לשון הקודש

והורג אותו.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָאֱלֹהִים, רַב הָעוֹלָם
 לֹא מוֹתִים טָרַם מוֹגִיעַ זְמַנָּה, רַק בְּשַׁלָּא
 יַדְעוּ לְשַׁמַּר עַצְמָם, שְׁחַרֵּי בְּשַׁעָה
 שְׁמוּצִיאִים אֵת הַמַּת מִבֵּיתוֹ לְבֵית
 הַקְּבָרוֹת, מִלְּאָךְ הַמְּוֵת נִמְצָא בֵּין
 הַנָּשִׁים. וְלָמָּה בֵּין הַנָּשִׁים? שְׁכַךְ הִיא
 דְּרַבּוּ מִיּוֹם שְׁפַתָּה אֵת תְּוָה, וּבְגִלְגָּלָה

מִלְּאָךְ הַמְּוֵת נִמְצָא בְּעִיר, וְיֵשׁ לוֹ רִשׁוֹת
 לְהַשְׁחִית, וּבִיּוֹן שְׁנַתְנָה לוֹ רִשׁוֹת
 לְהַשְׁחִית, יְכוּל לְהַשְׁחִית אֵת כָּל מִי
 שְׁנִרְאָה לְפָנָיו.

וְעוֹד, שְׂאָדָם שְׁנִרְאָה לְפָנָיו, הוּא עוֹלָה
 וּמַסְטִין עָלָיו וּמְזַכֵּיר הַמָּאוֹי, וּמְבַקֵּשׁ דִּין
 מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא זֶה מִשָּׁם
 עַד שְׁנִדּוֹן אוֹתוֹ הָאָדָם וְנִתְּנָת לוֹ רִשׁוֹת

וְאִית לִיה רְשׁוֹ, לְמִקְטֵל בְּנֵי נֶשֶׁא, וְאַסְתָּבֵּל
 בְּאַנְפֵייהוּ בְּאַרְחָא דְאַתְחִיאוּ קַמֵּיהּ,
 מִשְׁעֵתָא דְמַפְקֵי לִיה מִבֵּיתִיהּ לְבֵי קַבְרֵי, עַד
 דְאַתְדְּרוּ לְבֵיתֵיהוּ וּבְגִינֵיהוֹן נְרִים מוֹתָא לְכַמָּה
 גּוּבְרִין בְּעֵלְמָא, עַד לָא מָטָא זְמַנֵּיהוּ. וְעַל דָּא
 כְּתִיב, (משלי יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט. בְּגִין דְסָלִיק
 וְאַסְטִין, וְאַדְכַּר חוֹבוֹי דְכַר נֶשׁ קַמֵּי קֹדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא, וְאַתְדֵּן עַל אֵינוֹן חוֹבִין וְאַסְתָּלַק עַד לָא
 מָטָא זְמַנֵּיהּ.

כָּאִי תִקְנֵתִיהּ. בְּשִׁעֵתָא דְנִטְלֵי מִיתָא לְבֵי קַבְרֵי,
 יְהִדֵּר בַּר נֶשׁ (דף קצ"ו ע"ב) אֲנָפוֹי וַיִּשְׁבּוּק לְנֶשֶׁי
 בְּתַר כְּתָפוֹי. וְאִי אֵינוֹן מְקַדְמֵי, יְהִדֵּי לְאַחוּרָא,
 בְּגִין דְלֹא יִתְחַזִּי עִמָּהוֹן אֲנָפִין בְּאַנְפִּין. וְלְבַתַּר
 דְמִתְדַרֵּי מִפֵּי קַבְרֵי, לָא יְהִדֵּר בְּתַהוּא אַרְחָא

לשון הקודש

משפּט. משום שעולה ומסמין ומזכיר
 חטאי האדם לפני הקדוש ברוך הוא,
 וגדון על אותם חטאים ומסתלק טרם
 הגיע זמנו.

ומה תקנתו? בשעה שנוטלים את המת
 לבית הקברות, יחזיר אדם פניו ויעזב
 את הנשים אחר כתפיו. ואם הן
 מקדימות, ילך לאחור, כדי שלא
 יתראה עמהן פנים בפנים. ואחר

גרם מות לכל העולם, ועל זה (באשר) הורג
 אדם, והאנשים נמצאים עם המת,
 ונכנסים בין הנשים בדרך.

ויש לו רשות להרג בני אדם, ומסתכל
 בפניהם בדרך שנראים לפניו, משעה
 שמוציאים אותו מביתו לבית הקברות
 עד שחוזרים לביתם, ובגללם גורם מות
 לכמה גברים בעולם טרם שמגיע זמנם.
 ועל זה כתוב, (משלי יג) ויש נספה בלא

דְּנָשִׁי קַיִמֹן, וְלֹא יִסְתַּכַּל בְּהוֹ כְּלָל, אֵלֶּא יִסְטִי
 בְּאַרְחָא אַחְרָא. וּבְגִין דְּבְנֵי נָשָׂא לָא יַדְעִי, וְלֹא
 מִסְתַּכְּלֵן דָּא רֹנְפָא דְעֵלְמָא, אֶתְדַּנּוּ בְּדִינָא,
 וְאַסְתַּלְקוּ עַד לָא מָטָא זְמַנֵּיהוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אִי הָכִי, טָב לִיּוֹה לְבַר נָשׁ דְּלֹא
 יִזְזִיף לְמִיתָא. אָמַר לִיּוֹה לָא. דְּהָא בַר נָשׁ
 דְּאַסְתַּמַּר בְּהָא גְּוֹנָא, אֶתְחַזִּי לְאַרְכָּא דִּיזְמִין, וְכָל
 שְׁכֵן לְעֵלְמָא דְאַתִּי.

תָּא חַזִּי, לָאוּ לְמַנְנָא אֶתְקִינוּ קַדְמָאֵי שׁוֹפְרֵי,
 לְאַמְשַׁכָּא מִיתָא מִן בֵּיתָא לְבֵי קַבְרֵי. אִי
 תִּימָא דְעַל מִיתָא וַיְקַרָּא דִּילִיּוֹה לְחַוּד אִיְהוּ. לָא.
 אֵלֶּא, בְּגִין לְאַנְנָא עַל חַיָּא, דְּלֹא יִשְׁלוּט עַלִּיְהוּ
 מִלְּאָךְ הַמּוֹת, לְאַסְטָאָה לְעִילָא וַיִּסְתַּמְרוּן מִנִּיהּ.

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

לא, שהרי אדם שנשקם כמו זה, ראוי
 לאריכות ימים, וכל שכן לעולם הבא.
 בא וראה, לא לחנם תקנו הראשונים
 שופר למשך מת מהבית לבית
 הקברות. ואם תאמר שעל המת וכבודו
 לבד זה – לא אלא כדי להגן על החיים
 שלא ישלט עליהם מלאך המות להסתיין
 למעלה וישמרו ממנו.

שחוזרים מבית הקברות, לא יחזר
 באותה הדרך שעומדות הנשים ולא
 יסתכל בהן כלל, אלא יסטה לדרך
 אחרת. ומשום שבני אדם לא יודעים
 ולא מתבוננים בזה, רב העולם גדונים
 בדין ומסתלקים טרם הגיע זמנם.
 אמר רבי אלעזר, אם כך, טוב לו
 לאדם שלא ילוה את המת. אמר לו,

פָּתַח וְאָמַר, (במדבר י) וְכִי תִבְאוּ מִלְחָמָה בְּאֶרְצְכֶם
עַל הַצָּר הַצָּרֵר אֶתְכֶם וְגו', וְדִיּוּקָנָא עַל
הַצָּר, דָּא מִלְאָךְ הַמְּוֹת. הַצָּרֵר אֶתְכֶם תְּדִיר, וְקָטִיל
לְבַנֵּי נָשָׂא, (וְאֵשִׁיק לֹזֵן לְחַיִּי) וְבָעֵי לְקַטְּלָא אַחֲרֵינֵין. מָאי
תִּקְנִיתִיה. וְהִרְעוּתֶם. אִם בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, דְּהוּא יוֹמָא
דְּדִינָא לְעִילָא, הָאִי מִלְאָךְ הַמְּוֹת נְחִית לְתַתָּא, בְּגִין
לְאַשְׁנַחָא בְּעוֹבְדֵין דְּבַנֵּי נָשָׂא, וְלִסְלִקָא לְעִילָא
לְאַסְטָאָה לֹזֵן. וַיִּשְׂרָאֵל דִּי־דַעֵי דְהָא מִלְאָךְ הַמְּוֹת
נְחִית לְתַתָּא וְסָלִיק לְעִילָא, בְּגִין לְמַחְוֵי קַטְיִגּוֹרָא
עַלְיָהּ. מְקַדְמֵי בְּשׁוֹפֵר לִיבְבָא עַלְיָהּ, דְּלֹא יִכִּיל
לֹזֵן וְלֹאֲגָנָא עַלְיָהּ.

וְכָל שָׁבֵן בְּשַׁעֲתָא דְעֵבִיד דִּינָא וְקָטִיל בְּנֵי נָשָׂא,
וְאַשְׁתַּבַּח לְתַתָּא. וְכָל שָׁבֵן בְּשַׁעֲתָא דְאֲזִילֵי
לְבֵי קַבְרֵי, וְאַחֲדָרוּ מִבֵּי קַבְרֵי, דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְנָשִׁי
נְטִילֵי רַגְלֵיהוּ עִם מִיתָא, אִיהוּ נְחִית וְאַשְׁתַּבַּח

לִשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

וְלַעֲלוֹת לְמַעְלָה לְהַסְטִין עֲלֵיהֶם. וַיִּשְׂרָאֵל
שְׂיֻדְעִים שְׁהָרֵי מִלְאָךְ הַמְּוֹת יוֹרֵד מִטָּה
וְעוֹלָה לְמַעְלָה כְּדִי לְהִיּוֹת קַטְגּוֹר עֲלֵיהֶם,
מְקַדְמֵים בְּשׁוֹפֵר לִיבְבָא עֲלֵיו שְׁלֹא יוֹכֵל
לָהֶם, וְלָהֲגֵן עֲלֵיהֶם.

וְכָל שָׁבֵן בְּשַׁעֲתָא שְׂעוּשָׂה דִין וְהוֹרֵג בְּנֵי
אָדָם וְנִמְצָא לְמַטָּה, וְכָל שָׁבֵן בְּשַׁעֲתָא
שְׂהוֹלְכִים לְבֵית הַקְּבָרוֹת וְחוֹזְרִים מִבֵּית

פָּתַח וְאָמַר, (במדבר י) וְכִי תִבְאוּ מִלְחָמָה
בְּאֶרְצְכֶם עַל הַצָּר הַצָּרֵר אֶתְכֶם וְגו'.
וְדִיּוּקָנָא עַל הַצָּר, זֶה מִלְאָךְ הַמְּוֹת, הַצָּרֵר
אֶתְכֶם תְּמִיד וְהוֹרֵג בְּנֵי אָדָם, (וּמְצִיק לְחַיִּים)
וְרוּצָה לְהַרְגַּ אַחֲרֵים. מַהֵי תִקְנִיתָ?
וְהִרְעוּתֶם. אִם בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, שְׁהוּא יוֹם
הַדִּין לְמַעְלָה, מִלְאָךְ הַמְּוֹת הוּא יוֹרֵד
לְמַטָּה כְּדִי לְהַשְׁגִּיחַ עַל מַעֲשֵׂי בְנֵי הָאָדָם

קָמַיִיחוּ, דְּכַתִּיב, (משלי ה) רַגְלֵיָהּ יוֹרְדוֹת מַוֹת, יוֹרְדוֹת
לְמָאן. לְתַהוּא אֶתֶר דְּאַקְרֵי מַוֹת. וְעַל דָּא תַּוּה
גְּרַמַת מוֹתָא לְכָל עַלְמָא, רַחֲמֵנָא לְשׂוֹבְבִין.

תָּא חַוִּי, כְּתִיב (משלי ל) כִּן דֶּרֶךְ אִשָּׁה מְנַאֲפַת וְגו'.
וְהָא אוֹקִימָנָא. אֲבָל כִּן דֶּרֶךְ אִשָּׁה מְנַאֲפַת,
דָּא הוּא מְלֵאךְ הַמַּוֹת, וְהָכִי הוּא, וְהָכִי אַקְרֵי.
אֲכַלָּה וּמַחְתָּה פִּיהָ, אוֹקִיֶדַת עַלְמָא בְּשַׁלְּהוּבוֹי,
וְקַטְלַת בְּנֵי נָשָׂא עַד לָא מָטָא וּמְנִיִּיחוּ, וְאִמְרָה לֹא
פְּעַלְתִּי אֲוֹן, דְּהָא דִּינָא בְּעָא עַלִּיִּיחוּ, וְאִשְׁתְּכַחוּ
בְּחוּבִין, וּבְדִינָא קְשׁוּט מִיתוּ.

בְּשַׁעֲתָא דְעַבְדוּ יִשְׂרָאֵל יַת עֲגָלָא, וּמִיתוּ כָּל
אֵינּוֹן אוֹכְלוֹסִין, תַּוּה מְלֵאךְ הַמַּוֹת
אִשְׁתְּכַח בֵּינֵי נָשִׁי, בְּגוּ מִשְׁרֵיִתָּא דִּישְׂרָאֵל. כִּיּוֹן
דְּאִסְתְּכַל מִשָּׂה, דְּהָא מְלֵאךְ הַמַּוֹת אִשְׁתְּכַח בֵּינֵי

לשון הקודש

הוא, וכך נקרא. אכלה ומחתה פיה –
שורפת את העולם בשלהבותיה והורגת
בני אדם טרם שהגיע זמנם. ואמרה לא
פעלתי אול, שהרי דין צריך עליהם,
ונמצאו בחטאים, וכדין אמת הם מתו.
בשעה שעשו ישראל את העגל ומתו
כל אותם המונים, היה מלאך המות
נמצא בין הנשים בתוך מחנה ישראל.
כיון שהסתכל משה שהרי מלאך המות

הקברות, שהרי בשעה שנשים נוטלות
רגליהן עם המות, הוא יורד ונמצא
לפניהם, שכתוב (משלי ה) רגליה ירדות
מות. יורדות לאן? לאותו מקום שנקרא
מות. ועל זה תוה גרמה מות לכל
העולם, הרחמן יצילנו.

בא וראה, כתוב (שם ל) כן דרך אשה
מנאפת וגו'. והרי בארנו. אבל כן דרך
אשה מנאפת – זה מלאך המות, וכך

נָשִׁי, וּמִשְׂרֵי־תֵּא דִישְׂרָאֵל בִּינֵי־הוּ, מִיַּד כְּנִישׁ לְכָל
גּוֹבְרִין לְחֹדְרֵי־הוּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיְקַהֵל מֹשֶׁה אֶת
כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אֲלֵיךְ גּוֹבְרִין, דְּכְנִישׁ לֹון
וְאַפְרִישׁ לֹון לְחֹדְרֵי־הוּ.

וּמִלֵּאךְ הַמּוֹת לָא הָוֵה מִתְּפָרֵשׁ מִגּוֹ נָשִׁין, עַד
דְּאִתּוּקָם מִשְׁכְּנָא, דְּכְּתִיב וַיָּקָם מֹשֶׁה אֶת
הַמִּשְׁכָּן. וְאַפִּילוּ בְּשַׁעֲתָא דְנָשִׁין הָווּ מִיִּיתוּן נְדָבָה
לְמִשְׁכְּנָא, לָא הָוֵה מִתְּעַדֵי מִבִּינֵי־הוּ, עַד דְּחִמָּא
מֹשֶׁה, וַיְהִיב לְגּוֹבְרִין עֵיטָא, דְּלֵא יִיתוּן בְּחַבּוּרָא
חָדָא עִמְהוֹן, וְלֵא יִתְחַזּוּן אֲנַפִּין בְּאֲנַפִּין, אֲלֵא לְבַתָּר
כְּתַפֵּי־הוּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיָּבֹאוּ הָאֲנָשִׁים עַל
הַנָּשִׁים (נ"א וַיָּבֹאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנָּשִׁים לָא כְּתִיב, אֲלֵא וַיָּבֹאוּ עַל) וַיָּבִיאוּ
לָא כְּתִיב, אֲלֵא וַיָּבֹאוּ בְּאַרְחָא חָדָא לָא הָווּ אֲזֵלִין,
אֲלֵא לְבַתָּר כְּתַפֵּי־הוּ. בְּגִין דְּמִלֵּאךְ הַמּוֹת לָא
אִתְּפָרֵשׁ מִבִּינֵי־הוּ עַד דְּאִתּוּקָם מִשְׁכְּנָא.

לשון הקודש

שֶׁהַנָּשִׁים הָיוּ נֹתְנוֹת נְדָבָה לְמִשְׁכָּן, לָא
הָיָה סֵר מִבִּינֵיהֶם, עַד שֶׁרָאָה מֹשֶׁה וְנָתַן
לְגּוֹבְרִים עֵצָה שְׁלֵא יָבֹאוּ בְּחַבּוּר אַחַד
עִמָּהֶם וְלֵא יִתְרָאוּ פָּנִים בְּפָנִים, אֲלֵא
אַחַר כְּתַפֵּיהֶם. וְזֶהוּ שֶׁכְּתוּב וַיָּבֹאוּ

הָאֲנָשִׁים עַל הַנָּשִׁים. (וַיָּבֹאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנָּשִׁים לָא
כְּתוּב, אֲלֵא וַיָּבֹאוּ עַל) וַיָּבִיאוּ לָא כְּתוּב, אֲלֵא
וַיָּבֹאוּ. לָא הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ אַחַת, אֲלֵא

נִמְצָא בֵּין הַנָּשִׁים וּמַחְנֶה יִשְׂרָאֵל
בִּינֵיהֶם, מִיַּד כְּנִישׁ אֶת כָּל הַגּוֹבְרִים
לְבָדָם. וְזֶהוּ שֶׁכְּתוּב וַיְקַהֵל מֹשֶׁה אֶת כָּל
עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אֵלּוּ הַגּוֹבְרִים, שֶׁכְּנִישׁ
אוֹתָם וְהַפְרִידֵם לְבָדָם.

וּמִלֵּאךְ הַמּוֹת לָא הָיָה נִפְרָד מִתּוֹךְ
הַנָּשִׁים עַד שֶׁהוּקָם הַמִּשְׁכָּן, שֶׁכְּתוּב
וַיָּקָם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן. וְאַפִּילוּ בְּשַׁעֲתָא

תָּא חֲזִי, לָא אֲשַׁתְּכַח בֵּינֵי נָשִׁי, פְּחוֹת מִשְׁבַּע נָשִׁים, וְלֹא פְּחוֹת מִעֶשֶׂר. וּבְאַרְחָא בְּאַתְנָלְיָא, בְּשַׁבַּע אֲשַׁתְּכַח, וּבְעֵי דִינָא. בְּעֶשֶׂר, אֲסִטִּי לְקַטְלָא. וּבְגִין דְּאֲשַׁתְּכַח בֵּינֵיהוּ בְּאַרְחָא בְּאַתְנָלְיָא, כְּתִיב וַיִּבְאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנָּשִׁים. וְאַסְתְּמְרוּ כָּל הַהוּא יוֹמָא כְּלָהוּ חֲבַרְיָא, וְאַשְׁתְּדָּלוּ בְּאוּרֵי תָא.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (בראשית ז) וַיֹּאמֶר יי' אֶל נֹחַ בֹּא אִתָּךְ וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתֶּבֶת. הַאִי קָרָא אוֹקִימָנָא, אֲבָל תָּא חֲזִי, וְכִי לָא יָכִיל קַדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא לְנִטְרָא לִיָּה לְנַח, בְּאַתָּר חַד בְּעֵלְמָא. דִּיִּהֵא (דף קצ"ז ע"א) מַבּוּל בְּכָל עֵלְמָא, וְלָא יָהֵא בְּתַהוּא אֲתָר, כְּמָה דְכְּתִיב בְּגִדְעוֹן, (שופטים ו) וַיְהִי חֶרֶב אֶל הַגּוֹזָה לְבִדְתָּה. אוֹ לְנִטְרָא לִיָּה בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל, דְכְּתִיב פֶּה, (יחזקאל כב) לֹא גִשְׁמָה בְּיוֹם זָעַם, דְּלָא גַחְתּוּ עָלָהּ מִי טוֹפָנָא.

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

יּוֹם הַחֲבָרִים וְעֶסְקוּ בַתּוֹרָה. פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (בראשית ז) וַיֹּאמֶר ה' אֶל נֹחַ בֹּא אִתָּךְ וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתֶּבֶת. הַרִי בְּאַרְנֵנוּ הַפְּסוּק, אֲבָל בֹּא וּרְאֵה, וְכִי לֹא יָכִיל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשַׁמֵּר אֶת נֹחַ בְּמָקוֹם אֶחָד בְּעוֹלָם, שְׂיִהְיֶה הַמַּבּוּל בְּכָל הָעוֹלָם וְלֹא יִהְיֶה בְּאוֹתוֹ מָקוֹם, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב בְּגִדְעוֹן (שופטים

אֲחֵר בַּתְּפִיחָן, מִשּׁוּם שְׁמֵלְאֵד הַמּוֹת לֹא נִפְרַד מִבֵּינֵיהֶן עַד שֶׁהַמִּשְׁכָּן הוּקַם. בֹּא וּרְאֵה, אֵינּוּ נִמְצָא בֵּין הַנָּשִׁים פְּחוֹת מִשְׁבַּע נָשִׁים, וְלֹא פְּחוֹת מִעֶשֶׂר. וּבְדִרְדָּהּ בְּגִלּוּי בְּשַׁבַּע הוּא נִמְצָא, וּמִבְּקֵשׁ דִּין. בְּעֶשֶׂר הוּא מִסְמִין לְהַרְגוֹ. וּמִשּׁוּם שְׁנִמְצָא בֵּינֵיהֶן בְּדִרְדָּהּ בְּגִלּוּי, כְּתוּב וַיִּבְאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנָּשִׁים. וְנִשְׁמְרוּ כָּל אוֹתוֹ

אֵלֶּא, בֵּינוֹן דְּמַחְבְּלָא נַחַת לְעֵלְמָא, מָאן דְּלֹא סָגִיר
 גְּרָמִיּה, וְאַשְׁתַּבַּח קָמִיּה בְּאַתְנַלְיָא, אֶתְחַיֵּיב
 בְּנַפְשִׁיּה, דְּאִיתּוּ קָטִיל גְּרָמִיּה. מִנָּא לָן. מְלוּט,
 דְּכַתִּיב, (בראשית יט) הַמֶּלֶט עַל נַפְשֶׁךָ אֶל תִּבְיט אַחֲרֶיךָ.
 מָאֵי טַעְמָא אֶל תִּבְיט אַחֲרֶיךָ. בְּגִין דְּמַחְבְּלָא אֲזִיל
 בְּתַר כְּתַפּוּי, וְאֵי אֶהְדֵּר רִישִׁיּה, וְאַסְתַּכַּל בֵּיה אַנְפִּין
 בְּאַנְפִּין, יְכִיל לְנִזְקָא לִיּה.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית ז) וַיִּסְגֹּר יי' בְּעֵדוּ. דְּלֹא יִתְחַזֵּי
 קָמִי מַחְבְּלָא, וְלֹא יִשְׁלוּט עָלֶיהָ מְלֶאךָ הַמְּוֹת.
 וְעַד דְּהוּוּ טְמִירִין, מִיתּוּ תְּלִיסָר גּוֹבְרִין בְּמִתָּא. אָמַר
 רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרִיד רַחֲמָנָא, דְּלֹא אֶסְתַּכַּל בְּדִיוֹקְנֵיכוֹ
 מְלֶאךָ הַמְּוֹת.

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה וְגו'. (שמות לה) אֶהְדֵּר לוֹן בְּמַלְקֵי מִין,
 עוֹבְדָא דְּמִשְׁכְּנָא. אָמַר רַבִּי חֵיָא, כִּלְאָ

לשון הקודש

שֶׁהַמִּשְׁחָת הוֹלֵךְ אַחַר כְּתַפּוּי, וְאִם
 מַחְזִיר רֹאשׁוֹ וּמִתְבּוֹנֵן בּוֹ פְּנִים בְּפְנִים,
 יְכוּל לְהִזְיֵק לוֹ.

וְעַל זֶה כְּתוּב, (שם) וַיִּסְגֹּר ה' בְּעֵדוּ, שְׁלֹא
 יִתְרָאֵה לְפָנָי הַמִּשְׁחָת וְלֹא יִשְׁלַט עָלָיו
 מְלֶאךָ הַמְּוֹת. וְעַד שֶׁהָיוּ טְמוּנִים, מִתּוֹ
 שֶׁלְשָׁה עֶשֶׂר אֲנָשִׁים בְּעִיר. אָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, בְּרוּךְ הַרְחֵק מִן שְׁלֹא הַסְתַּכַּל
 בְּדִיוֹקְנֵיכֶם מְלֶאךָ הַמְּוֹת.

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה וְגו'. הַחֲזִיר לָהֶם כְּמַקְדָּם

וַיְהִי חָרֵב אֶל הַגֹּזָה לְבַדָּה, אוֹ לְשֹׁמֵר
 אוֹתוֹ בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל שְׁכַתּוּב בְּהַ (יחזקאל כב)
 לֹא גִשְׁמָה בְּיוֹם זַעַם, שְׁלֹא יִרְדּוּ עָלֶיהָ מִי
 הַמְּבּוּל?

אֵלֶּא, בֵּינוֹן שֶׁהַמִּשְׁחָת יִרְדּוּ לְעוֹלָם, מִי
 שְׁאִינוּ סוֹגֵר אֶת עַצְמוֹ וְנִמְצָא לְפָנָיו
 בְּגִלּוּי – מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ, שֶׁהוּא הֵרַג אֶת
 עַצְמוֹ. מִנֵּין לָנוּ? מְלוּט, שְׁכַתּוּב (בראשית ט)
 הַמֶּלֶט עַל נַפְשֶׁךָ אֶל תִּבְיט אַחֲרֶיךָ. מַה
 הַטַּעַם אֶל תִּבְיט אַחֲרֶיךָ? מִשּׁוּם

כִּמָּה דַּאֲתַמֵּר. וְעוֹבְדָא דְמִשְׁכְּנָא לָא אֶתְעָבִיד אֶלְא מִיִּשְׂרָאֵל בְּלַחֲדוּדֵיהוּ, וְלֹא מֵאֵינוֹן עֵרֶב רַב, בְּגִין דְּאֵינוֹן עֵרֶב רַב אֲמָשִׁיכוּ לִיה לְמַלְאךְ הַמּוֹת לְנַחְתָּא לְעֵלְמָא. פִּיּוֹן דְּאֶסְתָּכַל מֹשֶׁה בֵּיה, אֲשָׁדִי לְאֵינוֹן עֵרֶב רַב, לְבַר, וְכִנְיֵשׁ לֹון לְיִשְׂרָאֵל בְּלַחֲדוּדֵיהוּ, הָדָא הוּא דְכַתִּיב וַיְקַהֵל מֹשֶׁה וְגו'.

רְבִי שְׁמַעוֹן פֶּתַח, (משלי ל) מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֵד מִי אֶסְפֵּי רוּחַ בְּחַפְנָיו מִי צָרַר מַיִם בְּשִׁמְלָה מִי חֲקִים כָּל אֲפָסֵי אֶרֶץ מָה שְׁמוֹ וּמָה שֵׁם בְּנוֹ כִּי תִדַע. הַאי קָרָא הָא אֲוִקוּמְנָא, וְכִמָּה סְמִכִין אֵית בֵּיה. וְכִלְא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַמֵּר, דְּאֵיהוּ כִלְא. וְאֲתַמֵּר, מָה שְׁמוֹ וּמָה שֵׁם בְּנוֹ כִּי תִדַע, דָּא קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מָה שְׁמוֹ יְהוֹ"ה. וּמָה שֵׁם בְּנוֹ, יִשְׂרָאֵל דְּכַתִּיב, (שמות ד) בְּנֵי בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל, וְהָא

לשון הקודש

רְבִי שְׁמַעוֹן פֶּתַח, (משלי ה) מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֵד מִי אֶסְפֵּי רוּחַ בְּחַפְנָיו מִי צָרַר מַיִם בְּשִׁמְלָה מִי חֲקִים כָּל אֲפָסֵי אֶרֶץ מָה שְׁמוֹ וּמָה שֵׁם בְּנוֹ כִּי תִדַע. פְּסוּק זֶה הֲרִי בְּאַרְנוֹ, וְכִמָּה עֲמוּדִים יֵשׁ בּוֹ. וְהַכֵּל נֹאמֵר עַל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא הַכֵּל. וְנֹאמֵר, מָה שְׁמוֹ וּמָה שֵׁם בְּנוֹ כִּי תִדַע – זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. מָה שְׁמוֹ? יְהוֹ"ה. וּמָה שֵׁם בְּנוֹ? יִשְׂרָאֵל, שְׁכַתּוּב

מַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן. אָמַר רְבִי תַיִיא, הַכֵּל כְּמוֹ שְׁנַתְּבָאָר. וּמַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן לֹא נַעֲשֶׂה כִּי אִם מִיִּשְׂרָאֵל לְבָדָם, וְלֹא מֵאוֹתָם עֵרֶב רַב, מִשּׁוּם שְׂאוֹתָם עֵרֶב רַב מִשְׁכּוֹ אֶת מַלְאךְ הַמּוֹת לְרֵדֶת לְעוֹלָם. פִּיּוֹן שֶׁהִסְתַּכַּל בּוֹ מֹשֶׁה, זָרַק הַחוּצָה אֶת אוֹתָם עֵרֶב רַב, וְכִנְיֵם אֶת יִשְׂרָאֵל לְבָדָם. זֶהוּ שְׁכַתּוּב וַיְקַהֵל מֹשֶׁה וְגו'.